בתולה נשאת פרק ראשון כתובות יג.

מסורת הש"ס

דא"כ. דרב נחמן לא מיתוקמי כרבן גמליאל אלא כרבי יהושע קשיא הלכתא אהלכתא: **מתני' דרוסת איש אם.** קודם שתארסתיך: **גמ' טענתייהו במאי.** מה היא מוטענתו ומה הוא רוצה ליתן: **במאתים ומנה.** היא אומרת מוכת עץ אני ויש לי מאתים ואע"פ שלא הכרת בי והוא אומר דרוסת איש את ואין לך אלא מנה ונקסבר כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה: **במנה ולא כלום.** היא תובעת מנה והוא אומר אין לך כלום: **סבר לה.** תנא דמתני' דאילו רבי יוחנן לא שביק רבנן ועביד כר"מ: **קסבר.** ר' יוחנן כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה מנה הלכך על כרחך מוכת עץ דמתני' ר"מ היא דאמר מאתים והוא אומר דרוסת איש את ואין לך מנה דאי רבנן היא לא תבעה אלא מנה והוא אומר דרוסת איש את ואין לך מנה מאי איכא בין טענתא דידיה לטענתא דידה: **כשלמא לרבי אלעזר.** דאמר דרוסת איש אין לה כלום: **היינו דקתני פרטי.** נבי דמתני' גבי פלוגתא דממונא היא אומרת משארסתני נאנסתי והיא אומרת מוכת עץ אני: **חדא לאפוקי מדרמי בר חמא וחדא לאפוקי כו'.** היא אומרת משארסתני נאנסתי תנא לימתי כה והיה מקחי מקח טעות לגברי משמע ואין לה כלום לאפוקי מדרב מייא בר אבין דאמר לעיל (דף יא.): כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה ותנא היא אומרת מוכת עץ אני לאפוקי מדרמי בר חמא דאמר לעיל [שם] גבי מוכת עץ אבל לא הכיר כה דברי הכל ולא כלום: **אלא לרבי יוחנן.** דאמר כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה אם כן מאי מקח טעות דקתני אמאתים אבל מנה יש לה למה לי לימתי כלל לההיא לי לאשמועינן פלוגתא דרבן גמליאל ור' יהושע בברי ושמא ואוקי ממונא בחזקת מריה ליתי חדא לאפוקי מדרמי בר חמא ולאשמועינן פלוגתייהו: **דאיכא למימר מגו.** מגו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני: **כפרייפא.** ליכא למימר מגו לר' יוחנן דמוקי מתני' כרבי מאיר דאמר מוכת עץ שלא הכיר כה שום מגו דמה לי אומרת מאתים ליכא שום מגו דמה לי אומרת מוכת עץ אני תחתיך מה לי אומרת מעיקרא: **מתני' [רשות מדברת.** כפנויה ומשום חשש דפקולין לנתין וממזר וכיון שנבעלה לפסול פסלה מן הכהונה]: **נאמנת.** וכשרה לכהונה ולא מספקינן לה בנבעלה לפסול לה: **היסח מעוברת כו'.** בגמ' מפרש מתני' למה לי: **גמ' נפסדה.** ואע"פ שלא רצוה שנבעלה נפסלה לכהונה לרבי יהושע כדלקמן דמעלה עשו ביוחסין: **אלא ומחסה פיה.** אלמא נקט תשמיש בלשון אכילה: **כשלמא לזעירי היינו דקתני פרטי מדברת.** להודיעך כחו דר' יהושע דאע"ג דלא רצוה שנבעלה פסולה ומעוברת להודיעך כחו דרבן גמליאל: **בכתפי.** אם העובר הזה נקבה תנשא לכהונה לר"ג דאי אשמועינן בדידה הוה אמינא דהיכי דאמרי מוקמה אחזקה ואל תפסילנה מספק אבל עובר דלא הוה אמינא דכשרות מעיקרא אמרי מוקמה אחזקה תרתי להכשיר בה כמה לי כיון דמדברת בלוה שנבעלה: **מלקין על היחוד.** מכת מרדות: **ואין אוסרין.** אשה על בעלה כשביל יחוד בעלמא: **לימא דלא כרבי יהושע.** דמשום יחוד מחזיק לה בנבעלת: **ביוחסין.** בכהונה: **לספר.** משמע יחוד בעלמא לחורבה

הלכתא אהלכתא אהלכתא דקיימא לן [6]הלכתא כרב נחמן בדיני ובהא אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל אלא לאו ש"מ כדמשנינן ש"מ: **מתני'** [7]היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את [8]רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת ורבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין אלא הרי זו בחזקת דרוסת איש עד שתביא ראיה לדבריה: **גמ'** טענתייהו במאי [9]רבי יוחנן אמר במאתים ומנה רבי אלעזר אמר במנה ולא כלום רבי יוחנן אמר במאתים ומנה סבר לה [10]כר"מ דאמר בין הכיר בה ובין לא הכיר בה מאתים ורבי אלעזר אומר במנה ולא כלום סבר לה כרבנן דאמרי בין הכיר בה בין לא הכיר בה מנה בשלמא ר' אלעזר לא קאמר כר' יוחנן דקא מוקי לה כרבנן אלא רבי יוחנן מ"ט לא אמר כר' אלעזר קסבר כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה הכא הוא קאמר מנה והיא קאמרה מנה מאי איכא בין טענה דידיה לטענה דידה בשלמא לר' אלעזר היינו דקתני תרתי חדא לאפוקי מדרמי בר חמא וחדא לאפוקי מדרב חייא בר אבין א"ר ששת אלא לר' יוחנן תרתי למה לי חדא להודיעך כחו דרבן גמליאל וחדא להודיעך כחו דרבי יהושע קמייתא להודיעך כחו דרבי יהושע דאף על גב דאיכא למימר מיגו לא מהימנא בתרייתא להודיעך כחו דרבן גמליאל דאע"ג דליכא למימר מיגו מהימנא: **מתני'** [11]ראוה מדברת עם מה טיבו של איש זה איש פלוני וכהן הוא [12]רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין אלא הרי זו בחזקת בעולה [13]לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה [14]היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא [15]רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין אלא הרי זו בחזקת מעוברת לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה: **גמ'** מאי מדברת [16]זעירי אמר נסתרה רב אסי אמר [17]נבעלה בשלמא לזעירי היינו דקתני מדברת אלא לרב אסי מאי מדברת [18]לישנא מעליא כדכתיב [19]ואכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און בשלמא לזעירי היינו דקתני תרתי מדברת ומעוברת אלא לרב אסי תרתי למה לי [20]חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה [21]הניחא למאן דאמר לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה אלא למ"ד לדברי המכשיר בה פוסל בבתה מאי איכא למימר רב אסי סבר כמ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה א"ל רב פפא לאביי לזעירי דאמר מאי מדברת נסתרה וא"ר יהושע לא מהימנא האמר רב [22]מלקין על היחוד ואין אוסרין על היחוד לימא דלא כר"י אפי' תימא ר' יהושע [23]מעלה עשו ביוחסין מיתיבי ראוה שנבנסה עם אחד לסתר או

רב אסי אמר נבעלה. אבל נסתרה מודה ר' יהושע דנאמנת לומר לכשר נבעלתי כמגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי וא"ת והא רבי יהושע לית ליה מגו גבי משארסתני נאנסתי ויש לומר דהתם לא הוי מגו גמור דהא אפילו אמרה מוכת עץ אני אינה נאמנת לרבי יהושע כדתנן במתני' ולא קרי ליה מגו אלא לפי שהיא [24]טענה מעולה ביותר: **חדא** להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה. ולריבי תרוייהו חדא להודיעך כחו דרבן גמליאל וחדא להודיעך כחו דרבי יהושע: **לדברי** המכשיר בה פוסל בבתה. ומעוברת דנקט משום לישנא מעליא: **ואין** אוסרין על היחוד לימא דלא כרבי יהושע. תימה לרשב"א דלזעירי (נמי) דאמר נסתרה איירי כגון דמודה היא שנבעלה דאי אמרה לא נבעלתי אם כן הוי ספק ספיקא דמכשיר רבי יהושע דאמר לקמן הוי ספק ספיקא ויש לומר דלעולם איירי דקאמרה לא נבעלה ומשיב ליה חדא ספיקא משום דאין לאפוטרופוס לעריות אבל קשה דבהדי' משמע בריש פרק שני (לקמן מח.) דאיירי בנבעלת דקאמר הייתה לזעירי דאמר מאי מדברת נסתרה דמגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי מהימנא כו' לכך גרלה דפריך לזעירי דנספיקא חדא אסרינן לה והא יחוד דאשת איש דספיקא חדא היא ואין אוסרים על היחוד וק"ק דלכאורה גרלה דיחוד איחוד פריך, מדפריך לזעירי ולא לרב אסי: **מעלה** עשו ביוחסין. תימה דמשמע דאין אוסרין על היחוד איירי באשת איש ולא בפנויה ובסוף קדושין (דף פא. ושם) מוקי מלקין על היחוד דוקא בפנויה אבל באשת איש לא דאמר מוליא לבו על בייה ואפי' למר זוטרא דמלקין ומכריז באשת איש מודה בפנויה גמי איירי ואור"ת דאף על גב דמלקין על היחוד איירי בפנויה אין אוסרין על היחוד לא איירי אלא באשת איש [25]וא"ת אמרינן דקדושין (דף לא.): גבי הטוח נוף דעיל לגבה דהיא איתתא אמר ליה נוף לא מיכול מינהון דטעמינהו מוא אמר רבא איתתא שריא אם איתא דעבד איסורא ניתא ליה דליתות משמע דאי לאו האי טעמא היתה נאסרת על ידי יחוד ויש לומר דנוף שאני וה"ל יוסף דשליטן מיקן דאין אוסרים על היחוד איירי בפנויה כמו מלקין על היחוד ולא איירי לכהונה אלא אין אוסרין אותה לבעו כשתמיימד עם תניא לרבי יהודה דאסר באוטסת תניא (יבמות דף לז.): השתנו

דאם כן קשיא הלכתא אהלכתא דקיימא לן [6]הלכתא כרב נחמן בדיני ובהא אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל אלא לאו ש"מ כדמשנינן ש"מ: **מתני'** [7]היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את [8]רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת ורבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין אלא הרי זו בחזקת דרוסת איש עד שתביא ראיה לדבריה: **גמ'** טענתייהו במאי [9]רבי יוחנן אמר במאתים ומנה רבי אלעזר אמר במנה ולא כלום רבי יוחנן אמר במאתים ומנה סבר לה [10]כר"מ דאמר בין הכיר בה ובין לא הכיר בה מאתים ורבי אלעזר אומר במנה ולא כלום סבר לה כרבנן דאמרי בין הכיר בה בין לא הכיר בה מנה בשלמא ר' אלעזר לא קאמר כר' יוחנן דקא מוקי לה כרבנן אלא רבי יוחנן מ"ט לא אמר כר' אלעזר קסבר כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה הכא הוא קאמר מנה והיא קאמרה מנה מאי איכא בין טענה דידיה לטענה דידה בשלמא לר' אלעזר היינו דקתני תרתי חדא לאפוקי מדרמי בר חמא וחדא לאפוקי מדרב חייא בר אבין א"ר ששת אלא לר' יוחנן תרתי למה לי חדא להודיעך כחו דרבן גמליאל וחדא להודיעך כחו דרבי יהושע קמייתא להודיעך כחו דרבי יהושע דאף על גב דאיכא למימר מיגו לא מהימנא בתרייתא להודיעך כחו דרבן גמליאל דאע"ג דליכא למימר מיגו מהימנא: **מתני'** [11]ראוה מדברת עם מה טיבו של איש זה איש פלוני וכהן הוא [12]רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין אלא הרי זו בחזקת בעולה [13]לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה: **גמ'** מאי מדברת [16]זעירי אמר נסתרה רב אסי אמר [17]נבעלה בשלמא לזעירי היינו דקתני מדברת אלא לרב אסי מאי מדברת [18]לישנא מעליא כדכתיב [19]ואכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און בשלמא לזעירי היינו דקתני תרתי מדברת ומעוברת אלא לרב אסי תרתי למה לי [20]חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה [21]הניחא למאן דאמר לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה אלא למ"ד לדברי המכשיר בה פוסל בבתה מאי איכא למימר רב אסי סבר כמ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה א"ל רב פפא לאביי לזעירי דאמר מאי מדברת נסתרה וא"ר יהושע לא מהימנא האמר רב [22]מלקין על היחוד ואין אוסרין על היחוד לימא דלא כר"י אפי' תימא ר' יהושע [23]מעלה עשו ביוחסין מיתיבי ראוה שנבנסה עם אחד לסתר

עין משפט
נר מצוה

עט א מיי' פי"ח מהל' אישות הלכה י טוש"ע אה"ע סימן סח סעיף ט:
פ ב ג ד ה מיי' פט"ו מהלכות אישות כ"מ הלכה יא ופי"ח הלכה יג יד סמג לאוין קכא טור סי"ע סס סי' ו סעיף יח:
פא ו מיי' פכ"ב סס הל' ג סמג לאוין רכז טוש"ע סס סימן כב סעיף כ:

תוספות רי"ד (המשך)

כרבנן דאמרי בין הכיר בה בין לא הכיר בה כתובתה מנה וכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה אין לה כלום בשלמא ר"א לא אמר כר"י דקא מוקי לה כרבנן פי' במנה ולא כלום: היינו דקתני תרי בבא במתני' גבי פלוגתא דממונא היא אומרת משארסתני נאנסתי וכו' והוא אומר לא כי והיה מקחי מקח טעות ומקח טעות לגברי משמע ואין לה כלום אלא ר"י מ"ש לא אמר כר"א קסבר כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה והא הכא הוא אומר מנה והיא אומרת מנה מאי איכא בין טענתה לטענתה והלכתא אין לה כלום כדכתיבנא לעיל ובמוכת עץ נמי הלכתא כרבנן דאמרי מנה: **מתני'** ראוה מדברת עם אי מה טיבו של זה איש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת ור"י אומר לא מפיה אנו חיין אלא ה"ז בחזקת מעוברת מנתין וממזר עד שתביא ראיה לדבריה: וכהן הוא פי' מיוחס ולא כהן ממש שאינה נאמנת להחזיק העובר בחזקת כהן אלא בחזקת כשר שאם הוא בת תנשא לכהונה: מאי מדברת זעירא אמר נסתרה ואע"פ שלא ראוה שנבעלה פסולה לכהונה לר"י כדלקמן שמעלה עשו ביוחסין ור"א אמר נבעלה בשלמא לזעירא היינו דקתני מדברת אלא לר"א מאי מדברת לישנא מעליא כדכתיב אכלה ומחתה פיה וגו' פי' נקט תשמיש בלשון אכילה בשלמא לזעירי היינו דקתני תרתי מדברת ומעוברת פי' מדברת להודיעך כחו דר"י דאפילו בעדי יחוד בלבד אסורה היא לכהן משום דמעלה עשו ביוחסין ומעוברת להודיעך כחו דר"ג אלא לר"א תרתי למה לי פי' לתני מדברת וכ"ש מעוברת. חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה דאחמר ר"י אמר לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה לדברי הפוסל בה פוסל בבתה ור"א אומר אף לדברי המכשיר בה פוסל בבתה דבשלמא איהי איתה לה חזקה דכשרות פי' מעיקרא ואוקמה אחזקה ולא תשלנה מספק אבל בתה לית לה חזקה דכשרות והלכתא כר' יוחנן דהוא רביה דר"א שאין הלכה כתלמיד במקום הרב ותו דקאי כאבא שאול דתנן בעשרה יוחסין אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי ואמרי בגמ' מאי בדוקי שבודקין את אמו ואי אמרה לכשר נבעלתי נאמנת ואע"ג דאיכא רוב פסולים אצלה וא"ר הלי כאבא שאול: א"ל ר"פ לאביי לזעירי דאמר נסתרה וארי' דלא מהימנא הא דאמר רב מלקין על

עין משפט
נר מצוה

עא א מיי' פי"ח מהל' אישות הלכה י טוש"ע אה"ע סימן סח סעיף ט:
פב ב מיי' פכ"ב סס הל' ד סמג לאוין רכז טוש"ע סס סימן כב סעיף כ:

תוספות רי"ד (המשך)

הכיר בה בין לא הכיר בה כתובתה מאתים וכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה כתובתה מנה הלכך ע"כ מוכת עץ דמתני' ר"מ היא דאמר מאתים והוא אומר דרוסת איש את ואין לך אלא מנה דאי רבנן היא לא טענה אלא מנה מאי איכא בין טענה דידיה לטענה דידה כמנה טענה לו ומנה מודה לה ופי' [המורה] סבר לה דלעיל סבר לה תנא דמתני' דאילו ר' יוחנן לא שביק רבנן ועביד כר"מ ור"א סבר במנה ולא כלום סבר לה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com